

РОЂЕНИ И УМРЛИ У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ BIRTHS AND DEATHS IN REPUBLIKA SRPSKA

Смањен број живорођених

Укупан број живорођене дјеце у Републици Српској у 2013. години био је 9 510, од тога 4 907 дјечака и 4 603 дјевојчица. У периоду 2000-2013. године, Република Српска биљежи смањење броја живорођене дјеце. У истом периоду Република Српска је у просјеку сваке године имала 334 мање живорођене дјеце. У односу на 2012. годину, број живорођене дјеце у 2013. години био је за 468 мањи.

Жене одгајају рађање

Просјечна старост мајке при рођењу првог дјетета у Републици Српској била је 26,7 године, односно 0,3 година већа него у 2012. години. Подаци нам указују да жене одлажу рађање дјеце и да се старосна граница приликом рађања дјеце повећава.

Укупна просјечна старост мајке при рођењу дјетета у ЕУ-27, према посљедњем расположивом податку Еуростата (2011. године) била је 30,0, док је у Републици Српској просјечна старост у 2013. години била 28,5 година.

Од укупног броја живорођене дјеце, око 83% се роди у старости мајке од 20-34 године. Ред рођења дјетета задржао се на приближно сличном нивоу као што је био у 2012. години. Око 46% мајки које су рађале у 2013. години родиле су прво дијете, друго дијете око 37% мајки, а треће и више дјеце око 16% мајки. Око двије трећине мајки које рађају прво дијете, рађају у старосној групи 20-29, око 69,3% рађања другог дјетета је у старосној групи 25-34, а око 87,8% мајки треће дијете рађају у старосној групи 25-39.

Број живорођене ванбрачне дјеце на приближном нивоу као и у претходној години

У Републици Српској учешће живорођене ванбрачне дјеце у укупном броју живорођених незнатно је повећано у односу на претходну годину, и износи укупно 17,6%. Од укупног броја живорођене ванбрачне дјеце, око 70,7% њихових родитеља живи заједно.

Мањи број мртворођене дјеце

Укупан број мртворођене дјеце задржао се на приближно истом нивоу као и претходне године. Највећа вриједност стопе мртворођених од 5,6‰ забиљежена је у 2001. години, а у 2011. години је пала на 3‰. У 2013. години стопа мртворођених је износила 3,9‰.

Decrease in number of live births

Total number of live births in Republika Srpska in 2013 was 9,510, out of which 4,907 were boys and 4,603 girls. In the period 2000-2013, number of live births has been constantly decreasing in Republika Srpska. In the same period, number of live births has been decreasing on the average by 334 each year. Compared to 2012, there were 468 live births less in 2012.

Women postpone giving birth

Average age of mother at birth of the first child in Republika Srpska was 26.7 years, which was 0.3 years more than in 2012. Data indicate that women postpone giving birth, thus the age of mother at birth has been increasing.

Total average age of mother at birth in the EU-27, according to the latest available data provided by Eurostat (2011), was 30.0, while in Republika Srpska this age in 2013 was 28.5 years.

Out of the total number of live births, 83% were children born to mothers between 20 and 34 years of age. Birth order remained at almost the same level recorded in 2012. Almost half of mothers who gave birth in 2013 gave birth to their first child, 37% to the second child, while approximately 15% of mothers gave birth to the third child or more. More than two thirds of mothers gave birth to their first child between the ages of 20 and 29, approximately 67.3% of second child births were given by mothers between the ages of 25 and 34, while 87.5% of mothers who gave birth to their third child were those in the age group between 25 and 39 years of age.

Number of live births outside marriage approximately at the same level as in the previous year

In Republika Srpska, share of live births outside marriage in the total number of live births increased slightly in comparison with the previous year, with 17,5%. Observing the total number of live births outside marriage, approximately 70.7% of couples who got children lived together.

Higher number of stillbirths

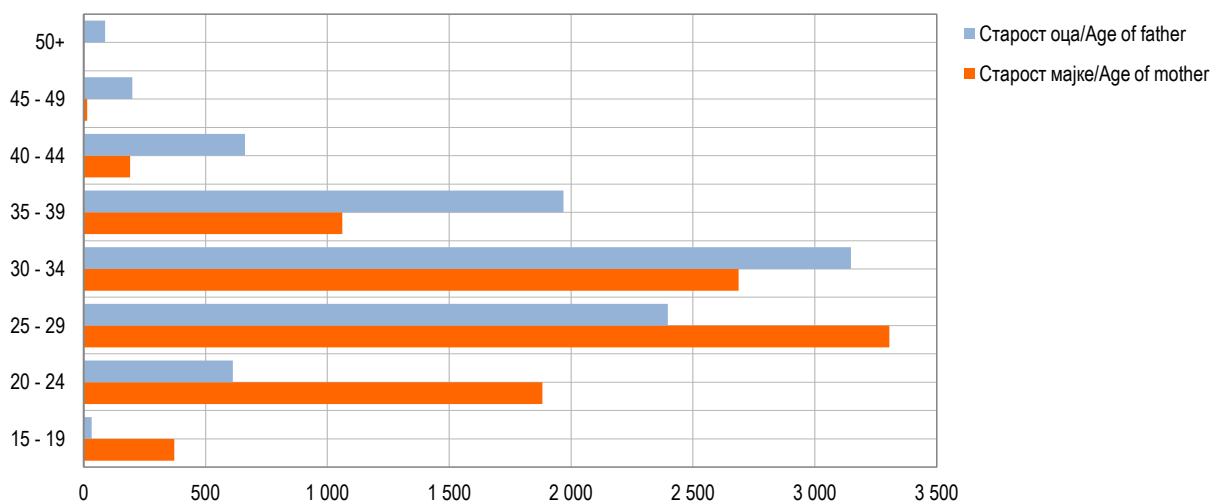
In comparison with the previous year, total number of stillbirths at the same level as the previous year. The highest value of stillbirth rate was the one recorded in 2001, and it was 5.6‰, while in 2011 it decreased to 3‰. In 2013, stillbirth rate amounted to 3.9‰.

1. ПРЕГЛЕД РОЂЕНИХ 1998–2013. ГОДИНЕ
OVERVIEW OF BIRTHS, 1998–2013

	1998	2000	2005	2012	2013	
Живорођени	13 527	14 191	10 322	9 978	9 510	Live births
Мртворођени	56	52	40	38	37	Stillbirths
Живорођени ван брака	1 485	1 371	1 531	1 548	1 668	Live births outside marriage
Стопа наталитета	9,5	9,7	7,1	7,0	6,7	Nativity rate
Стопа мртворођених	4,1	3,7	3,9	3,8	3,9	Stillbirth rate

2. ЖИВОРОЂЕНИ ПРЕМА СТАРОСТИ МАЈКЕ И РЕДУ РОЂЕЊА ДЈЕТЕТА, 2013. ГОДИНА
LIVE BIRTHS BY AGE OF MOTHER AND BIRTH ORDER, 2013

Старост мајке	Ред рођења дјетета Birth order							укупно total	Age of mother
	прво first	друго second	треће third	четврто fourth	пето и више fifth and more	нема податка data not available	укупно total		
УКУПНО	4 375	3 530	1 215	231	92	67	9 510	TOTAL	
<15	-	-	-	-	-	-	-	<15	
15–19	330	34	5	2	-	1	372	15–19	
20–24	1 199	562	101	8	2	10	1 882	20–24	
25–29	1 600	1 283	339	48	12	23	3 305	25–29	
30–34	911	1 166	462	97	30	20	2 686	30–34	
35–39	272	419	265	62	32	11	1 061	35–39	
40–44	57	63	41	13	14	2	190	40–44	
45–49	6	3	2	1	2	-	14	45–49	

Графикон 1. Живорођени према старости мајке и оца, 2013. година
Graph 1. Live births by age of mother and father, 2013

Број умрлих у порасту

У 2013. години у Републици Српској је умрло 13 978 лица, од тога 7 237 мушкараца и 6 741 жена. У поређењу са 2012. годином у Републици Српској је умрло 182 лица више. Највише умрлих је било у периоду децембар–фебруар око 27.2%, а најмањи број умрлих је био у јулу–септембру око 21.8%.

Мушкарци данас живе 6 година краће од жена

Просјечна старост приликом умирања за мушкарце у 2013. години била је 70,1 година, а за жене 76,0 година. Од 1998. године просјечна старост приликом умирања за жене и мушкарце порасла је за 5,2 година. У односу на 2012. годину, просјечна старост приликом умирања за жене и мушкарце остала је на приближно истом нивоу. Од укупног броја умрлих свако четврто лице умре испод 65 година старости.

33 умрла дјетета до једне године старости

Четворо одојчади мање је умрло у односу на претходну годину, а у 2013. години умрло је 21 дјечака и 12 дјевојчица. Око 63,6% умре у првих 10 дана послје рођења. У 2013. години стопа умрле одојчади била је 3,5%. Према посљедњем расположивом податку Еуростата (2011. године) стопа умрле одојчади у ЕУ-27 била је 3,9%. Стопа умрле одојчади у Републици Српској за 2013. годину била је у оквиру просјека ЕУ-27.

Increase in number of deaths

In Republika Srpska, 13,978 persons died in 2013, out of which 7,237 were male and 6,741 female. In comparison with 2012, there were 182 more deaths in Republika Srpska. The highest number of deaths occurred between December and February approximately 27.2%, while the lowest number was that recorded between July and September approximately 21.8%.

Men today live 6 years shorter than women

Average age at death for men in 2013 was 70.1, while for women this age was 76.0. Since 1998, average age at death for women and men increased by 5.2 years. In comparison with 2012, average age at death for women and men remained at approximately the same level. Observing the total number of deaths, one in four deceased persons was under the age of 65.

33 deaths of children under one year of age

There were four infant deaths less in comparison with the previous year, with 21 boys and 12 girls who deceased in 2013. Approximately 63.6% of deaths occurred during first 10 days after birth. In 2013 rate of infant deaths was 3.5%. According to the latest available data provided by Eurostat (2011), rate of infant deaths in the EU-27 was 3.9%. Thus, rate of infant deaths in Republika Srpska in 2012 was in line with the average recorded in the EU-27.

3. ПРЕГЛЕД УМРЛИХ У ПЕРИОДУ 1998–2013. ГОДИНЕ OVERVIEW OF DEATHS IN THE PERIOD 1998–2013

	1998	2000	2005	2012	2013	
Умрли	12 469	13 370	13 802	13 796	13 978	Deaths
Мушки	6 615	7 069	7 239	7 064	7 237	Male
Женски	5 854	6 301	6 563	6 732	6 741	Female
Стопа морталитета	8,7	9,1	9,5	9,6	9,8	Mortality rate
Умрла одојчад	112	103	37	37	33	Infant deaths
Мушки	67	57	20	25	21	Male
Женски	45	46	17	12	12	Female
Стопа смртности одојчади	8,3	7,3	3,6	3,7	3,5	Infant mortality rate
Просјечна старост приликом умирања						Average age at death
Мушки	64,9	65,2	67,5	70,1	70,1	Male
Женски	70,8	71,2	72,5	76,1	76,0	Female

Болести крвотока водећи узроци смрти

Водећи узрок смрти у Републици Српској биле су болести крвотока. Од укупног броја умрлих око 47,8% умре од поменутих болести. Жене умиру од болести крвотока за 4,02% више од мушкараца. Сљедећи водећи узрок смрти су тумори, и у Републици Српској од тумора је умрло укупно око 22,1%. Мушкарци умиру од тумора за 4,05% више од жена.

Насилне смрти

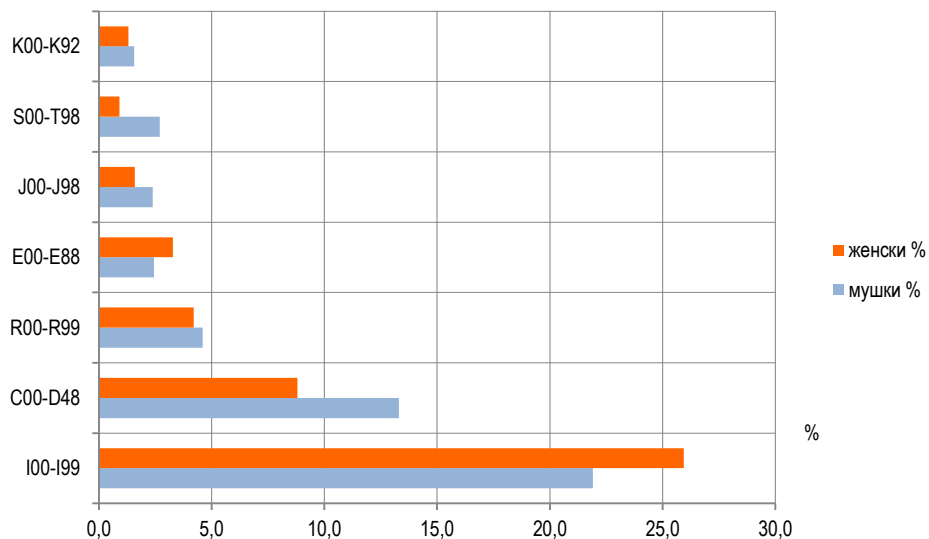
У Републици Српској у односу на претходну годину дошло је до смањења броја насилних смрти око 6%. Највеће промјене су забиљежене код самоубиства, чији број је смањен у односу на 2012. годину за 16,3%, несрећни случајеви биљеже пад за 2,1%, док су се убиства повећала за 11,1%. У укупном броју насилних смрти мушкарци учествују са око 74,9%. Око 82% самоубиства се десило у старости већој од 45 година.

Diseases of the circulatory system – main cause of death

Main cause of death in Republika Srpska were diseases of the circulatory system. Out of the total number of deaths, 47.8% were due to this type of diseases. Percentage of women who died due to diseases of the circulatory system was 4.02% higher than that of men. The next most frequent cause of death were tumors, with 22.1% of deaths in Republika Srpska being caused by them. Percentage of men who died due to tumors was 4.05% higher than that of women.

Violent deaths

In Republika Srpska, in comparison with the previous year, an increase by 6% was recorded in number of violent deaths. The biggest changes were recorded for suicides, since number of these decreased by 16.3% compared to 2012, while number of accidents decreased by 2.2%. Number of homicides decreased by 11.1%. In the total number of violent deaths men participated with 74.9%. Almost 82% of suicides occurred in the age group of persons older than 45 years of age.

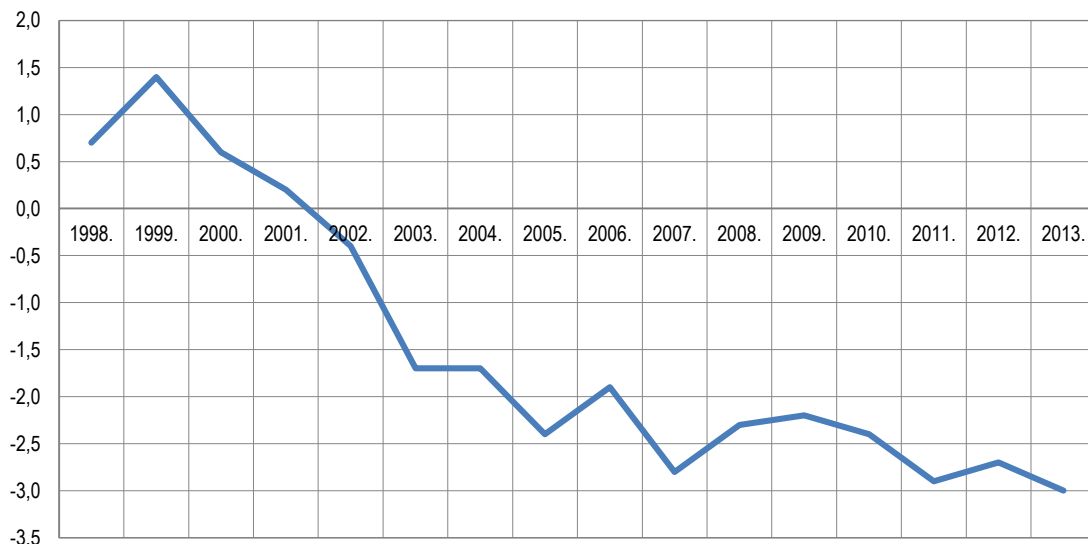
Графикон 2. Водећи узроци смрти према полу, 2013. година
Graph 2. Main causes of death by sex, 2013

Природни прираштај

Од 2002. године природни прираштај Републике Српске је негативан, а највећа вриједност забиљежена је у 2013. години, - 3,0‰. Континуитет пада природног прираштаја указује на све већи број умрлих, а мањи број живорођених. У односу на 2012. годину стопа природног прираштаја је смањена за 0,3‰.

Natural increase

Since 2002, natural increase in Republika Srpska has been negative, while its highest value was the one recorded in 2013, 3,0‰. Continued decrease in natural increase indicates a growing number of deaths and a smaller number of live births. In comparison with 2012, natural increase rate decreased by 0.3‰.

Графикон 3: Стопа природног прираштаја Републике Српске 1998–2013. године
Graph 3. Natural change in Republika Srpska, 1998–2013

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Извор података

Извјештајне јединице прикупљања статистичких података о рођеним и умрлим лицима су матични уреди Републике Српске.

Дефиниције и објашњења

Природни прираштај је разлика између броја живорођене дјеце и броја умрлих особа.

Општа стопа наталитета представља однос између броја живорођених и процијењеног броја становника у посматраној години.

Општа стопа морталитета представља однос између броја умрлих и процијењеног броја становника у посматраној години.

Општа стопа природног прираштаја представља разлику између стопе наталитета и стопе морталитета у посматраној години.

Стопа смртности одојчади представља однос између броја умрле дјеце до једне године старости на 1 000 живорођених у посматраној години.

Општа стопа мртворођења представља број мртворођених на 1 000 живорођених у посматраној години.

Просјечна старост мајке представља просјечну годину њене старости приликом рађања дјетета.

Просјечна старост умрлог лица представља просјечну годину приликом умирања.

METHODOLOGICAL EXPLANATIONS

Source of data

Reporting units for the collection of statistical data on births and deaths are registration offices in Republika Srpska.

Definitions and explanations

Natural increase represents the difference between number of live births and number of deaths.

General natality rate represents the ratio between number of live births and population estimate in the referent year.

General mortality rate represents the ratio between number of deaths and population estimate in the referent year.

General natural increase rate represents the difference between natality and mortality rates in the referent year.

Infant mortality rate represents the number of deaths of children under 1 year of age per 1 000 live births in the referent year.

General stillbirth rate represents the number of stillbirths per 1 000 live births in the referent year.

Average age of mother represents the average age of mother at childbirth.

Average age of deceased persons represents the average age at death.

ЗНАКОВИ

- нема појаве

SYMBOLS

- no occurrence